

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра _Фінансового менеджменту та фондового ринку
(найменування кафедри)

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування
(шифр та найменування спеціальності)
за магістерською програмою професійного спрямування
Фінансовий та страховий менеджмент
(назва магістерської програми)

на тему: «Аналіз та перспективи розвитку цивільно-правової
відповідальності власників наземних транспортних засобів в Україні»
(назва теми)

Виконавець:

студент ЦВЗФН

____Кашенко Н.С. _____

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

Науковий керівник:

____д.е.н. проф..Баранова В.Г. _____

(науковий ступінь, вчене звання)

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми Страхування обов'язкової цивільної відповідальності власників транспортних засобів (ОСЦПВВНТЗ) має своєю метою захистити майнові інтереси громадян і юридичних осіб у разі настання несприятливих наслідків, має для суспільства важливе значення. Тому, не дивно, що ОСЦПВВНТЗ, за рідкісним винятком, існує практично в кожній країні світу як форма захисту майнових інтересів учасників дорожньо-транспортних подій. У всіх країнах страхування обов'язкової цивільної відповідальності власників транспортних засобів за загальним правилом регулюється на законодавчому рівні. Останніми роками в цій сфері, накопичилася низка проблем, які потребують подальшого дослідження, зокрема проблеми в законодавстві, щодо обов'язкового страхування відповідальності за такими транспортними засобами як електротранспорт, міні транспорт (мопеди, велосипеди і т.і.). можемо констатувати, що сьогодні законодавство та правила страхування не охоплюють нові види транспорту, що породжує конфлікт інтересів у суспільстві. Проблема страхування цивільної відповідальності присвячено значну кількість наукових та науково-прикладних праць.

Мета дослідження виявляється у тому, що на основі узагальнення наукових доробок у сфері страхування щодо страхування цивільної відповідальності запропонувати основні напрями розвитку даного виду страхування з метою більш повного задоволення потреб суспільства.

Завдання дослідження:

- дослідити наукові витоки страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів;
- визначити складові системи страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів;

- узагальнити методичні підходи щодо оцінювання функціонування системи страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів;
- провести оцінку основних тенденцій у розвитку системи страхування в Україні;
- проаналізувати функціонування системи страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів в Україні;
- дослідити вплив факторів розвитку страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів;
- запропонувати рекомендації щодо розвитку страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів в Україні;
- розробити рекомендації щодо впровадження нових страхових продуктів у діяльність страхових компаній.

Об'єкт дослідження - процес страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів.

Предмет дослідження - методичні та законодавчо-організаційні положення щодо страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів

Методи дослідження. Методологічною основою дослідження є фундаментальні положення теорії фінансів і страхування, теорії систем, державного регулювання. Наукові праці українських і зарубіжних вчених з питань функціонування і розвитку страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів.

У процесі вирішення поставлених завдань у кваліфікаційній роботі використовувались загальнонаукові та спеціальні методи дослідження, зокрема: історичний метод при визначенні витоків та розвитку страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів; логічного узагальнення при дослідженні поняття страхування

цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів та визначення основних напрямів його розвитку; системний метод та метод абстракції при дослідженні структурних елементів системи страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів; методи дедукції та індукції при дослідженні основних тенденцій розвитку страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів в Україні; метод спостереження, порівняння і аналогій, графічний метод при аналізі особливостей функціонування системи страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів; метод кореляційного та регресійного аналізу при визначенні чинників, які впливають на розвиток страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів.

Інформаційною базою дослідження є закони України, Постанови КМУ, статистичні дані, Матеріали Міністерства фінансів, Державної Казначейської служби, Міністерства охорони здоров'я України, Міністерства соціальної політики України, аналітичні матеріали Світового банку. Наукові праці українських і зарубіжних вчених з проблематики дослідження.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота магістра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (30 найменувань) та 1 додатка. Загальний обсяг роботи становить ____ сторінок. Основний зміст викладено на 66 сторінках. Робота містить 10 таблиць, 5 рисунків.

Публікації. За результатами виконання кваліфікаційної роботи магістра опубліковано 1 статтю: «Перспективи розвитку страхування цивільної відповідальності власників наземного транспорту», 2019 р..

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі «Теоретичні засади цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів» розглянуто наукові витоки страхування цивільно-правової відповідальності власників

наземних транспортних засобів, систему страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів, методичні підходи щодо оцінювання функціонування системи страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів

У другому розділі «Аналіз розвитку страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів в Україні» проаналізовано основні тенденції у розвитку системи страхування в Україні, зроблений аналіз функціонування системи страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів, визначені фактори розвитку страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів

У третьому розділі «Основні напрями розвитку страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів в Україні» розроблені рекомендації щодо розвитку страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів в Україні та рекомендації щодо впровадження нових страхових продуктів у діяльність страхових компаній

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дозволило зробити висновки, основні з яких такі:

1. Дослідження наукових витоків страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів показало, що тільки у 20 ст. з'явився новий вид страхування – страхування відповідальності. Поява цього виду страхування пов'язана з розвитком промисловості, стрімким збільшенням нещасних випадків, пов'язаних з транспортом, небезпечними видами виробництва та ін., у роботі надано основні етапи розвитку видів страхування. Доведено, що страхуванню відповідальності властиві певні особливості, а саме: договором страхування визначені лише дві особи, вигодонабувач залишається невідомим; при укладанні договору страхування встановлюється, як правило, максимальна

межа страхової відповідальності, у межах якої страховик здійснює відшкодування третім особам у разі настання страхової події; страхові тарифи розраховуються на один об'єкт страхування.

2. Визначені складові системи страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів: мета, завдання, принципи побудови, функції, суб'єкти, об'єкти, страховий механізм, оболонка у вигляді забезпечення: законодавчо-нормативного, інформаційного, організаційного, інфраструктурного.

3. Узагальнити методичні підходи щодо оцінювання функціонування системи страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів;

4. Проведена оцінка основних тенденцій у розвитку системи страхування в Україні. Основними тенденціями на страховому ринку є зростання рівня страхових премій і виплат; зменшення кількості страховиків; нарощення активів і резервів. Укрупнення бізнесу залишається глобальною тенденцією ринку страхування в Україні. Уже зараз простежується своєрідна відповідність принципу Паретто: перші 20 гравців акумулюють більшу частину страхового ринку. У структурі портфелів страховиків теж є «перекося» в бік деяких видів страхування. За даними Нацкомфінпослуг, на ринку переважають КАСКО, ОСАГО і «Зелена карта», медстрахування і страхування майна. «Моторні» види продовжують рухати ринок. Вони займають значне місце в портфелях практично всіх провідних компаній. Сьогодні вже зроблені кроки до впорядкування нагляду на діяльність страховиків, зокрема, прийняття закону про «сплит», який передає повноваження з регулювання страхового ринку від Нацкомфінпослуг - Національному банку. Загальна проблема у компаній практично однакова: більшість з них так і не навчилися заробляти на класичних страхових продуктах. Через високі витрати на андеррайтинг і комісійні агентам (від 30 до 50%) збитковість страхування ОСАЦВ досягає 120-150%. Схожа проблема і за іншими видами страхування.

5. Аналіз функціонування системи страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів в Україні показав, що цей сегмент ринку активно розвивається, формується додатковий накопичувальний фонд ДВ1 МТСБУ, величина резервів незароблених премій за договорами обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів має стійку тенденцію до зростання, що дозволить страховикам виконувати страхові зобов'язання щодо відшкодування збитку, заподіяного життю, здоров'ю та/або майну потерпілих внаслідок дорожньо-транспортних випадків, і сприяє захисту майнових прав та інтересів страхувальників. Страхові виплати займають значну частину у структурі загальних виплат, а темпи приросту мають тенденцію до зростання. Разом з тим існують значні перекоси у процедурах виплати відшкодування. За даними Моторного транспортного бюро України у середньому страховики виплачують відшкодування постраждалим протягом 77 днів з моменту ДТП, а за даними Минфіну є страховики, які затягують виплати.

6. Досліджений вплив факторів на розвиток страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів з використання економіко-статистичного аналізу. Основними чинниками, які стимулюють розвиток даного виду страхування, є збільшення автомобілів та зростання середньої заробітної плати. Отримано регресійне рівняння, яке дозволяє прогнозувати надходження страхових премій залежно від вказаних чинників впливу.

7. Запропоновані рекомендації щодо розвитку страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів в Україні, зокрема, на основі проведеного дослідження виокремлені наступні напрями вдосконалення страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів: системність у розвитку ОСЦПВ; впровадження нових сервісів; контроль за збитковістю страхового портфеля;

впровадження прямого регулювання; діджиталізація страхового бізнесу; впровадження нових об'єктів страхування.

8. Розроблені рекомендації щодо впровадження нових страхових продуктів у діяльність страхових компаній. Бажання отримання доходу призводить до загострення конкурентної боротьби і успіх у такій боротьбі знаходить свій вираз у застосуванні новітніх технологій: використання смарт-додатків з різними пропозиціями щодо страхових полісів і особливостей страхування, коментарів та роз'яснень страховиків та юристів щодо поведінки при страховому випадку, більш широке застосування системи бонус-малус з ретельним роз'ясненням. Введення обов'язкового страхування і розробка відповідних страхових продуктів для такого міні транспорту як мопеди-мокики, скутери, моноколеса, велосипеди, електросамокати, для комп'ютерних систем водіння транспортом. Сьогодні існує необхідність поступового приведення законодавства України до вимог Євродирективи №2009 / 103 / ЄС та практики застосування страхування цивільної відповідальності в країнах ЄС.

Таким чином, застосування традиційних підходів до страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів необхідно доповнити такими видами страхування, які забезпечують захист людини при зміні економіко-технічного середовища, яке зараз відбувається. Необхідним є внесення змін у законодавство для створення відповідної нормативно-правової бази для діяльності страховиків, яка буде враховувати новітні тенденції.

АНОТАЦІЯ

Кащенко Н.С., «Аналіз та перспективи розвитку цієї вільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів в Україні»,
кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності «072 Фінанси, банківська справа та страхування» за магістерською програмою
«Фінансовий та страховий менеджмент»
Одеський національний економічний університет
м. Одеса, 2019 рік

Кваліфікаційна робота магістра складається з трьох розділів. Об'єкт дослідження – процес страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів.

У роботі розглядаються теоретичні аспекти страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів; система страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів; методичні підходи щодо оцінювання функціонування системи страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів

Проаналізовано основні тенденції у розвитку системи страхування в Україні; функціонування системи страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів; фактори розвитку страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів

Запропоновано рекомендації щодо розвитку страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів в Україні та щодо впровадження нових страхових продуктів у діяльність страхових компаній

Ключові слова: страховий ризик, відшкодування, страхові премії, страхові продукти, цивільна відповідальність власників транспортних засобів

ANNOTATION

____ Kashchenko NS, " _Analysis and prospects for the development of these free legal responsibilities of land vehicle owners in Ukraine",
(student's surname and initials) (title of qualification)
qualification work for the master's degree in specialty "072 Finance, Banking and Insurance"
under the master's program
Financial and Insurance Management
Odessa National Economic University
Odessa, 2019

The Master's qualification work consists of three sections. The object of the study is _ the process of insurance of civil liability of owners of land vehicles.

The paper deals with theoretical aspects of insurance of civil liability of owners of land vehicles; system of insurance of civil liability of owners of land vehicles; methodological approaches to

the evaluation of the functioning of the system of civil liability insurance of owners of land vehicles

The basic tendencies in the development of the insurance system in Ukraine are analyzed; functioning of the system of insurance of civil liability of owners of land vehicles; factors of the development of civil liability insurance of land vehicle owners

Recommendations on the development of civil liability insurance of owners of land vehicles in Ukraine and on the introduction of new insurance products in the activity of insurance companies are offered.

Keywords: insurance risk, compensation, insurance premiums, insurance products, civil liability of vehicle owners